

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การพัฒนาอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องพัฒนาแบบครบวงจรเพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม แนวทางการพัฒนาควรสอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม และศักยภาพการ พัฒนาของแต่ละพื้นที่ มีการใช้เทคโนโลยีควบคู่กับภูมิปัญญาและทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นเพื่อ (1) เพิ่ม ผลผลิตและคุณภาพผลผลิตพืชอาหารหลักและพืชสร้างรายได้หลัก (2) พื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน ซึ่งเป็นฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ (วิฑูรย์, 2544)

การจัดการธาตุอาหารพืชโดยการเพิ่มธาตุอาหารที่ไม่เพียงพอและการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของ ดินเป็นแนวทางเพิ่มผลผลิตพืชได้อย่างรวดเร็ววิธีหนึ่ง การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินทำให้ดินสามารถ ให้ผลผลิตพืชสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากดินเป็นแหล่งของธาตุอาหารและสารประกอบอินทรีย์ที่พืช ต้องการ (คณาจารย์ภาควิชาปฐพีวิทยา, 2548) การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการ เพิ่มผลผลิตพืช ซึ่งอาจดำเนินการโดยการไม่เผาเศษพืชในพื้นที่เกษตรกรรม การปลูกพืชตระกูลถั่ว หมุนเวียนเพื่อบำรุงดิน การบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพตลอดจนการคืนเศษซากพืชกลับลงสู่ ดิน รวมถึงการปลูกแฝกและการเขตกรรมที่เหมาะสมเพื่อลดการชะล้างหน้าดิน สาเหตุหลักของการเสื่อม โทรมของดินบนพื้นที่สูงเกิดจาก การเผาเศษพืช และการชะล้างหน้าดิน รวมถึงการตัดไม้ทำลายป่า และ การทำไร่เลื่อนลอย (กรมพัฒนาที่ดิน, 2545และยงยุทธ, 2551)

ในการพัฒนากระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับเกษตรกร มีกระบวนการเริ่มตั้งแต่การ วิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหา แนวทางแก้ไข โดยการทดสอบเทคโนโลยีทางเลือกต่างๆ กับเกษตรกร ประเมินและสรุปผลการทดสอบ เพื่อให้เกษตรกรรายอื่นได้รับรู้ (ฉายแสง,2542) อีกทั้งการร่วมเป็น วิทยากรในการดูงานผลสำเร็จในแปลงทดสอบสาธิต ตลอดจนร่วมวางแผนทางถ่ายทอดความรู้จากแปลง ทดสอบสู่ชุมชนและการหาแนวทางเข้าถึงแหล่งงบประมาณเพื่อใช้เป็นปัจจัยทางการเกษตรภายในชุมชน